

II. ULUSLARARASI BATI ANADOLU BEYLİKLERİ TARİH KÜLTÜR VE MEDENİYETİ SEMPOZYUMU MENTEŞE BEYLİĞİ (25-27 NİSAN 2012/MUĞLA)

Murat KEÇİŞ*

Ege ve Dokuz Eylül üniversitelerince ortak bir bilimsel faaliyet olarak projelendirilmiş olan *Uluslararası Batı Anadolu Beylikleri Tarih Kültür ve Medeniyeti Sempozyumu*'nun Aydınogulları Beyliği'ne tahsis edilmiş olan ilki 4-6 Kasım 2010 tarihlerinde Adnan Menderes Üniversitesi'nde gerçekleştirilmiştir. Batı Anadolu bölgesinde kurulmuş olan Türk Beyliklerinin her birinin, uzmanlarınca bütün boyutlarıyla ele alınarak tartışılmasını ve sunulan bildirilerin yayımlanması ile kamuoyuna her biri hakkında derli toplu güncellenmiş bilgi sunulmasını amaçlayan sempozyum dizisinin ikincisi Menteşe Beyliği'ne ayrılmış ve bu sempozyum 25-27 Nisan 2012 tarihlerinde Ege, Dokuz Eylül ve Muğla Üniversiteleri tarafından yapılmıştır.

Muğla Üniversitesi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilen sempozyuma, yurtiçi ve yurtdışı olmak üzere yüzün üzerinde bildiri özeti gönderilmiş, bilim kurulu titiz bir çalışmanın sonucunda bunlardan 48'ini sunulmaya değer bulmuştur. Bildirilerden 36'sı ülkemizin çeşitli üniversitelerinde görev yapan akademisyenler tarafından, 12'si de İngiltere, İtalya, Malta, Hollanda, Rusya, İsrail ve Azerbaycan gibi dünyanın farklı ülkelerinden gelen bilim insanları tarafından hazırlanmıştır. Sunulan bildirilerle Muğla yöresinde yaklaşık iki asır hâkimiyet süren ve Anadolu'nun bu güneybatı ucunun Türk Vatanı olma sürecinin adı olan Menteşe Beyliği, siyasi tarihi, sosyal yapısı, ekonomik ve ticari ilişkileri ile kültürel dokusu, mimari eserleri, paraları başta olmak üzere pek çok yönden alanının uzmanları tarafından ele alınmış ve incelenmiştir. Öte yandan bu sempozyumun en önemli sonuçlarından biri de hiç şüphesiz yirminci kuruluş yıl dönümünü kutlayan Muğla Üniversitesinin yerelden evrensele uzanan bilgi üretiminde, üzerinde yaşadığı, kültürünü soluduğu topraklara, bu topraklara kimliğini kazandıran geçmişe, Menteşe Beylerine olan borcunu bir nebze de olsa ödemiş olmasıdır.

Sempozyum Muğla Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Adnan ÇEVİK'in düzenleme kurulu adına yaptığı açılış konuşması ile 25 Nisan 2012 tarihinde Atatürk Kültür merkezinde başladı. Doç. Dr. ÇEVİK konuşmasında Muğla

* Yrd. Doç. Dr., Muğla Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Muğla, muratkecis@mu.edu.tr

yöresinin Türk yurdu haline gelme sürecinde çok önemli bir yeri olan Menteşe Beyliği'nin bu sempozyum vesilesiyle tüm yönleriyle ortaya konacağını ifade etti. Açılış konuşmasından sonra Muğla Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mansur HARMANDAR yaptığı konuşmada ise Menteşe Beyliği'nin XIII. yüzyılın ortalarından itibaren siyasi sosyal ve kültürel etkilerinin hissedildiğini belirterek “Bu sempozyumda Menteşe Beyliği'nin yeteri kadar tanıyor muyuz? sorusunun cevabını aramaya çalışacağız.” şeklindeki sözleriyle sempozyumun önemine dikkat çekti. Açılış konferansını veren Prof. Dr. Tuncer Baykara, Menteşe Bölgesinin tarihi coğrafyası ve bu yörenin Türk Yurdu haline gelme süreci hakkında oldukça ayrıntılı bilgiler verdi.

Açılış konferansının ardından ilk oturumda Wiktor Ostasz, Doç. Dr. Yusuf Ayönü, Dr. David Nicolle ve Dr. Mark Whittow tarafından 4 bildiri sunulurken bu bildirilerde daha çok Bizans hâkimiyetinden Türk egemenliğine geçiş süreci siyasi meseleler etrafında ele alındı. Öğlen arasından sonra başlayan II. oturumda Michael Carr, Dr. Yaman Dalanay, Doç. Dr. Süleyman Demirci, Dr. Dimitri Korobeinikov ve tarafımızdan sunulan bildirimlerde Menteşe Beyliği'nin Ege Denizinde Latinlerle yaşadığı siyasi mücadelelerin ekonomik temelleri tartışıldı. III. Oturumda Prof. Dr. David Jacoby, Dr. Yegana Gezalova, Emel Kılıç, Dr. Christian Caselli ve Yrd. Doç. Dr. Tülay Metin tarafından sunulan bildirimlerin teması Menteşe Beyliği'nin ticari politikaları üzerine yoğunlaştı. I. günün son oturumu olan IV. oturumda ise Prof. Dr. Anthony Lutrell, Prof. Dr. Kenan Ziya Taş ve Dr. Kürşat Solak'ın sunduğu bildirimlerde Menteşe Beyliği'nin Emir Timur, diğer beylikler ve Memlûkler ile olan siyasi ve ekonomik münasebetleri değerlendirildi. İlk gün sunulan bildirimlerin ve akşam yemeğinin ardından saat 20-30-21.30 arasında sempozyum için “Menteşe Diyarından Zeybek Havaları” adlı bir halk müziği konseri düzenlendi.

II. günün ilk oturumunda Prof. Dr. Tufan Gündüz Menteşe yöresi Yörüklerinin faaliyetleri hakkında bilgi verirken, Prof. Dr. Altan Çetin, Prof. Dr. Ahmet Taşğın ve Doç. Dr. Cevdet Yakupoğlu tarafından sunulan bildirimlerde daha çok ile bölgedeki Mevlevi hayatı hakkında oldukça ilginç bilgiler verildi. Sempozyumun VI. Oturumunda bildiri sunan Prof. Dr. Sani Hajiyev, Rus Tarih Yazıcılığında Türk tarihine dair yapılan çalışmalar hakkında bilgi verirken, Mehmet Tütüncü ise Menteşe Beyliği hakkında yazılan ilk eserlerden biri olan Paul Wittek'in *Das Islamische Milet* kitabının çok güzel bir tanıtımını yaptı ve kitabın içeriğini özetledi. Mehmet Tütüncü bu kitabın bir an önce dilimize kazandırılması konusunda bir teklifte bulundu. Aynı oturumda bildirisini sunan Prof. Dr. Namık Açıkgöz ise Milas Müzesindeki Menteşe Beylerine ait mezar taşlarının tanıtımını yaptı. VII. Oturumda bildirisini sunan Yrd. Doç. Dr. Bülent Çelik, Osmanlı arşiv belgelerinden yola çıkarak Menteşe Sancağının XV-XVII. yüzyıllardaki durumunu ortaya koydu. Aynı oturumda konuşan Prof. Dr. Levent Kayapınar ile Doç. Dr. Ayşe Kayapınar ise Osmanlı arşiv belgelerinden hareketle Yunanistan ve Bulgaristan coğrafyasında Menteşeoğullarına dair izleri sürdürdüler. VIII. oturumda tebliğlerini sunan Doç. Dr. Nejdet Gök, Prof. Dr. Yusuf Oğuzoğlu, Doç. Dr. Ahmet Yiğit ve Yrd. Doç. Dr. Halil Çetin Osmanlı kayıtlarında Menteşe diyarına ait bilgiler sundular. IX. oturumda Dr. Sevinç Gök, Prof. Dr. Kadir Pektaş ve Dr. Türkan Acar Menteşe Beyliği'nin mimari eserleri ve bölgede yapılan kazılar hakkında görsel

malzemeyle beraber sunumlarını yaptılar. X. oturumda ise Prof. Dr. Mehmet Şeker, Menteseoğullarının Türkçe'ye yaptıkları katkılar hakkında bilgi verdi. Aynı oturumda yer alan Yrd. Doç. Dr. Ömer Bayram ve Yrd. Doç. Dr. Parvana Bayram Mentese Beyliği sahasındaki Klasik Türk Edebiyatı ve Beylikler Döneminde Anadolu ile Azerbaycan arasındaki Edebi ve Kültürel İlişkilere dair bildirimlerini sundular. Yrd. Doç. Dr. Ümrül Deveci de Mentese Beyliği döneminde kalma olduğu düşünülen Ferayi türküsunün hikâyesini anlattı. Sempozyumun son günü olan 27 Nisan 2012 Cuma günü XI. ve son oturumda Öğr. Gör. Mükerrrem Kürüm, Aydın'da Mentese Beyliğinden günümüze ulaşan türbe örneklerini sunarken Yrd. Doç. Dr. Ertan Daş Mentese Beyliği'nin Türbelerinden örnekler gösterdi. Yrd. Doç. Dr. Şakir Çakmak ise Beçin'deki Çağatay Hamza zaviyesini fotoğraflar eşliğinde sundu. Sempozyumun son bildirisinde ise nümizmat Betül Sağıt ve Gültekin Teoman "Sahillerin Sultanları ve Sikkeleri" başlığı altında günümüze ulaşan Mentese Beyliği'ne ait paralarını tanıttılar. Sempozyumun kapanış oturumunda Prof. Dr. İsmail Aka, Prof. Dr. İnci Kuyulu Ersoy, Prof. Dr. E. Ruhi Fığlalı ve Doç. Dr. Adnan Çevik sempozyumun genel bir değerlendirmesini yaptılar. Bu değerlendirme konuşmalarında sempozyumun oldukça başarılı geçtiği ifade edildi.

Kapanış ve değerlendirme oturumundan sonra sempozyuma katılan bütün bilim insanları ve öğrencilerle beraber Beçin Kalesine hareket edildi. Burada Mentese Beyliği'nin bir dönem başkentliğini de yapan Beçin Kalesi'nin kazı başkanlığını yürüten Prof. Dr. Kadir Pektaş'ın mihmandarlığında ziyaret edildi. Daha sonra Bodrum'a hareket edilerek Bodrum Kalesi ve civarı gezildi.

Sempozyumun gerçekleşmesinde başta Muğla Valiliği olmak üzere, Muğla Belediyesi, Beçin Belediyesi ve Konacık Belediyesi gibi pek çok kurum ve kuruluşun katkısı olmuştur. Ayrıca sempozyum gerek yerel basında gerekse ulusal basında yer alarak geniş yankı uyandırmıştır.

